

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี
และปัจจัยที่มีผลต่อความรุ่งเรือง (๒)

ครูผู้สอน ครูชีวาภร จวบรัมย์

ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี และปัจจัยที่มีผลต่อความรุ่งเรือง (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้

อธิบายความเป็นมาของตำแหน่งที่ตั้ง
ในกรุงเทพมหานครได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะและกระบวนการ

อภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญ

ในการสถาปนาอาณาจักรธนบุรีเป็นราชธานีได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ

เห็นคุณค่าของการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ
ความรุ่งเรืองของอาณาจักรนบุรี

ทบทวนบทเรียนการสถาปนา
อาณาจักรธนบุรีและปัจจัย
ที่มีผลต่อความรุ่งเรือง

ใบความรู้ เรื่อง การสถาปนากรุงธนบุรี

หลังการเสียกรุงศรีอยุธยาในปี ๒๓๑๐ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงรวบรวมกำลังพล และกองทัพเรือจากเมืองจันทบุรี ล่องมาตามชายฝั่งจนถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา ทรงต่อสู้โจมตีค่ายโพธิ์สามต้นจนสามารถขับไล่ทหารพม่าออกจากอาณาจักรได้และสามารถกอบกู้กรุงศรีอยุธยาจากการยึดครองได้ ในเวลาเพียง ๗ เดือน จากนั้นโปรดให้อัญเชิญพระบรมศพพระเจ้าเอกทัศมาประกอบพิธีโดยสังเขปและพระราชเพลิงพระบรมศพเรียบร้อย จากนั้นพระองค์ได้เสด็จสำรวจความเสียหายของบ้านเมือง และประทับแรมในพระนคร ณ พระที่นั่งทรงปืน ทรงพระสุบินนิมิตว่า พระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา “มาขับไล่ไม่ให้อยู่” พระเจ้าตากสินมหาราชทรงเล่าให้ขุนนางทั้งหลายฟัง แล้วดำรัสว่า

“เราคิดสังเวชเห็นว่าบ้านเมืองจะร้างรกเป็นป่า จะ มาช่วยปฏิสังขรณ์ทำนุบำรุงขึ้นให้บริบูรณ์ดีดั่งเก่า เมื่อเจ้าของเดิม ท่านยังหวงแหนอยู่แล้ว เราชวนกันไปสร้างเมืองธนบุรีอยู่เถิด แล้วตรัสสั่งให้เลิกกองทัพกวาดต้อนราษฎร แลสมณพราหมณาจารย์ ทั้งปวงกับทั้งโบราณวัตถุซึ่งยังเหลืออยู่นั้น ก็เสด็จกลับลงมาตั้งอยู่ ณ เมืองธนบุรี”

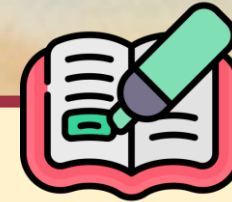
เรื่องเมืองธนบุรีนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงแสดงความคิดเห็นไว้ว่าเพราะกรุงศรีอยุธยาถึงเป็นที่มิชยภูมิด้วยลำน้ำล้อมรอบ และเป็นเมืองมีป้อมปราการมั่นคงก็จริง แต่ริ้วพลของเจ้าตากที่มีอยู่ไม่พอจะรักษากรุงศรีอยุธยาต่อสู้ข้าศึก และขณะนั้นศัตรูก็ยังมียก ทั้งพม่าและไทยก็อีกอันอาจจะยกมาย่ำยีในเมื่อหนึ่งเมื่อใด กรุงศรีอยุธยาอยู่ในทางที่ ข้าศึกจะมาถึงได้สะดวก ทั้งทางบกและทางน้ำ ถ้ามีกำลังไม่พอรักษา ขึ้นตั้งอยู่ที่กรุงศรีอยุธยาก็เป็นอันตราย การที่ลงมาตั้งอยู่เมืองธนบุรีก็ไม่ห่างไกลกับกรุงศรีอยุธยา มีอำนาจอยู่ที่เมืองธนบุรีก็เหมือนมีอำนาจอยู่ในกรุงศรีอยุธยา แต่ได้เปรียบที่เมืองธนบุรีตั้งอยู่ที่ลำน้ำลึกใกล้ทะเล แม้ข้าศึกมาทางบกไม่มีทัพเรือเป็นกำลังด้วยแล้วก็ยากที่จะมาตีเมืองธนบุรี”

ใบความรู้ เรื่อง สังคมธนบุรีแห่งการฟื้นฟู

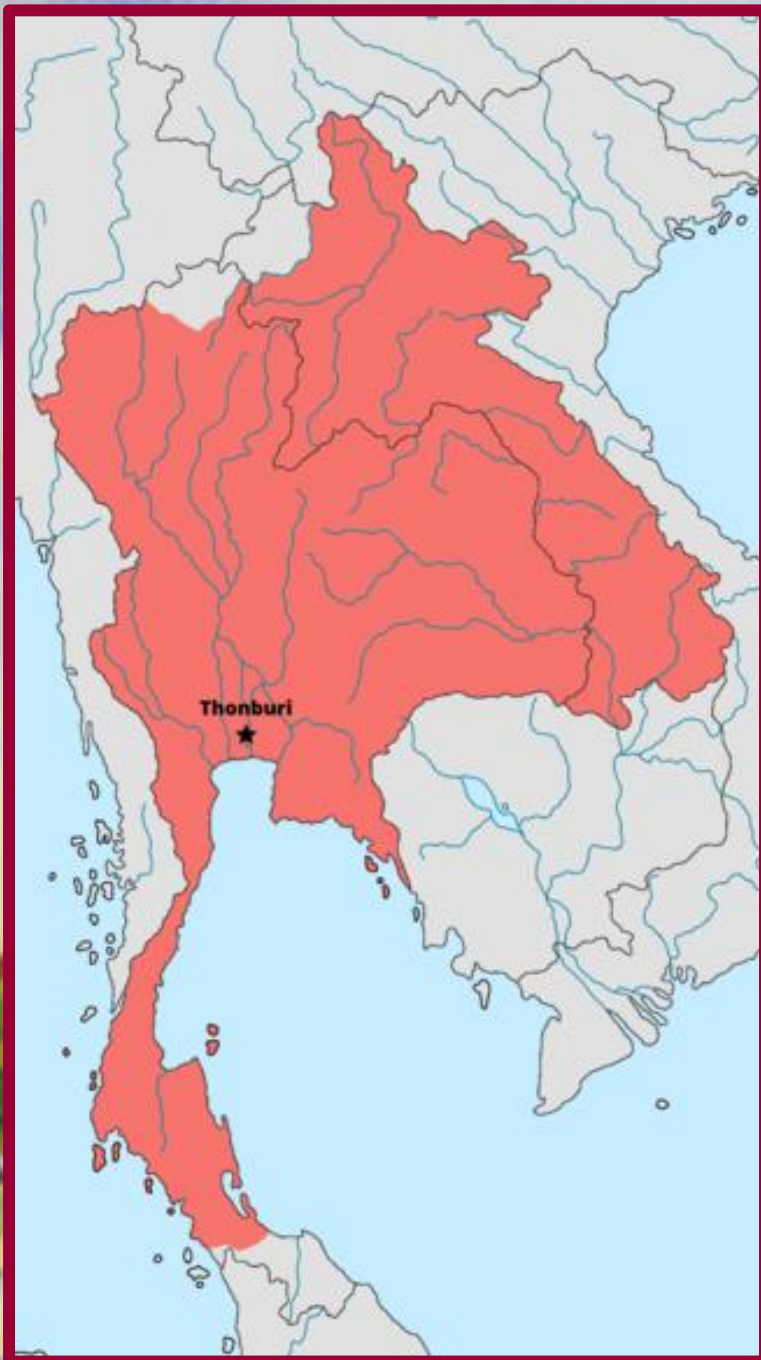
ภายหลังเมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชทรงปราบชุมนุมต่างๆ แล้ว พระองค์ได้ทรงสถาปนาเมืองธนบุรี ขึ้นราชธานีแห่งใหม่ ทรงสร้างพระราชวังขึ้นทางทิศใต้ของกรุงธนบุรี ขนาบข้างด้วยวัดแจ้งหรือวัดมะกอก (ปัจจุบันคือ วัดอรุณราชวรารามราชวรีวิหาร) และวัดท้ายตลาด (ปัจจุบันคือวัดโมลีโลกยารามราชวรวิหาร) เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๓๑๓ พระราชทานนามว่า “กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร”

ที่มาข้อมูล

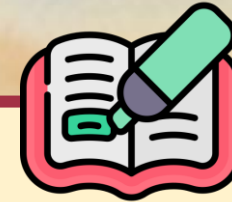
เสถียรภาวี. (๒๕๖๔). สืบค้นเมื่อ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ จาก https://www.slpa-mag.com/this-day-in-history/article_39817

แผนที่แสดงอาณาเขต
ของอาณาจักรธนบุรี พ.ศ. ๒๓๒๑

https://th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรธนบุรี#/media/ไฟล์:Thonburi_Kingdom_in_1778.png

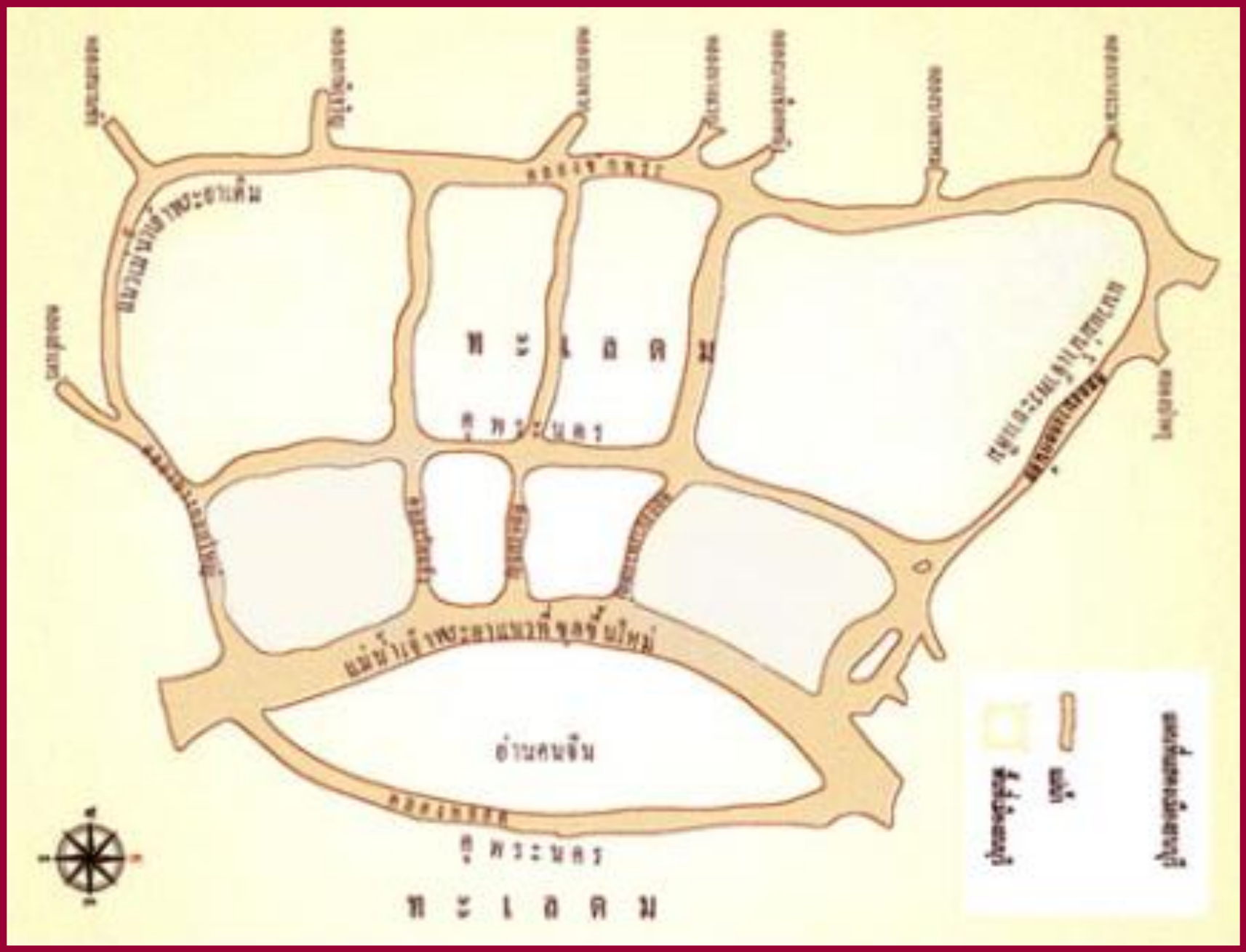
แผนที่แสดงอาณาเขตประเทศไทย ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

https://th.wikipedia.org/wiki/อาณาจักรธนบุรี#/media/ไฟล์:Thonburi_Kingdom_in_1778.png

แผนที่ อาณาจักรกรุงธนบุรี

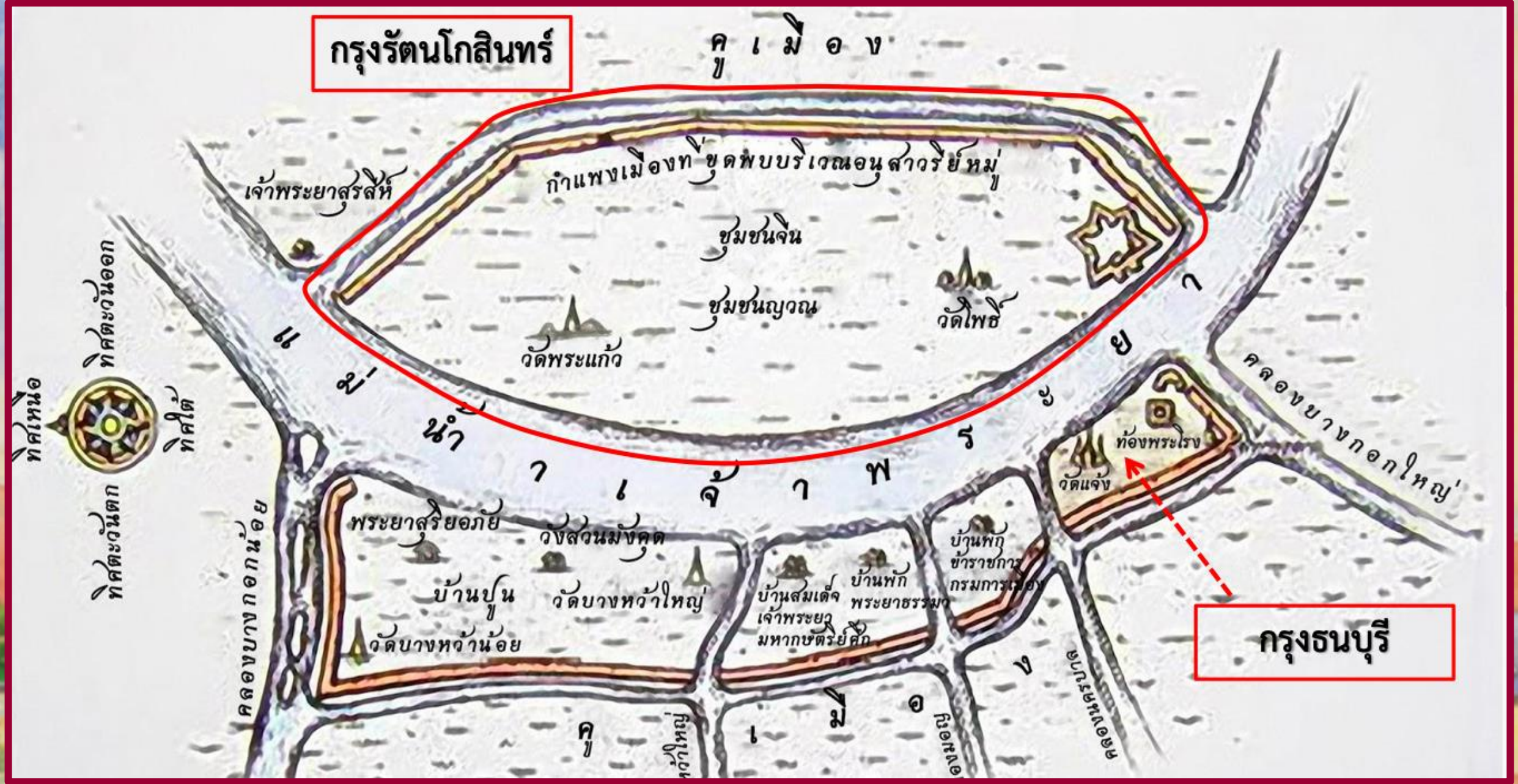

แผนที่กรุงธนบุรีสองฟากฝั่ง
แม่น้ำเจ้าพระยา (คลองคูเมือง
ฝั่งธนบุรีปัจจุบันเป็นถนน
อรุณอมรินทร์ คลองคูเมืองฝั่ง
กรุงเทพฯ ปัจจุบันเรียกว่า
คลองคูเมืองเดิม)

กรุงรัตนโกสินทร์

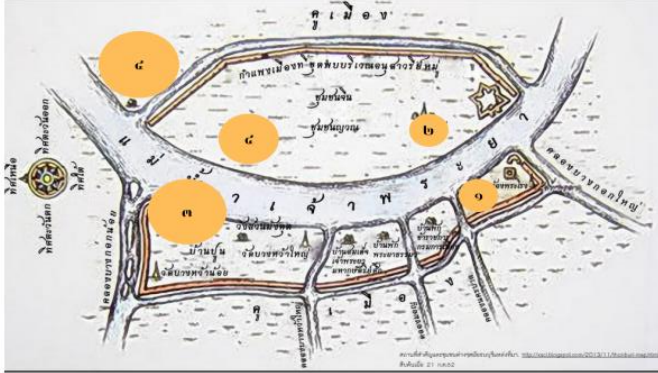
คูเมือง

กรุงธนบุรี

ใบกิจกรรม เช็ควินที่กรุงธนบุรี

คำชี้แจง : ให้นักเรียนระบุชื่อสถานที่ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑.....

๒.....

๓.....

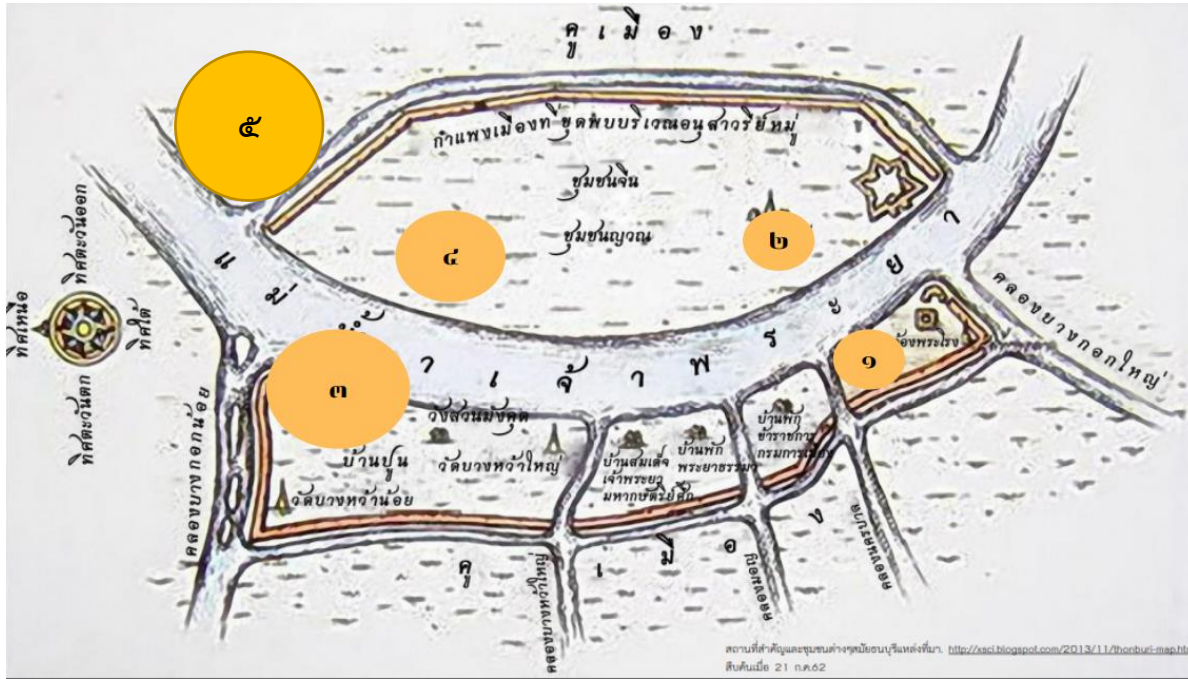
๔.....

๕.....

ใบกิจกรรม เช็ควินกรุงธนบุรี

เฉลยใบกิจกรรม เช็คอินกรุงเทพมหานคร

๑. **วัดแจ้ง**

๒. **วัดโพธิ์**

๓. **บ้านเจ้าพระยาสุริโยทัย**

๔. **วัดพระแก้ว**

๕. **บ้านเจ้าพระยาสุรสีห์**

วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ราชวรมหาวิหาร

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พัฒนาการทางด้านการเมือง
การปกครองของอาณาจักรนบุรี

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใ้ความรู้ “การปราบชุมนุมและความมั่นคงของอาณาจักรนบุรี”
๒. ใ้กิจกรรม “การปราบชุมนุมและความมั่นคงของอาณาจักรนบุรี”

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)